

Tampereen luontokoulu Korento Toimintakertomus 2009

Luontokoulun vuotta on väreillyt muutto ympäristöpuolelta kouluorganisaatioon. Luontokoulu sijoittui Kämmenniemen koulun alaisuuteen, ja sai uuden esimiehen, Kämmenniemen koulun rehtori Pekka Jokelan. Perehtyminen ja sopeutuminen uuteen toimintakulttuuriin on tänä vuonna teettänyt paljon työtä, tältä osin tulevat vuodet ovat varmasti helpompia.

Muutoksesta huolimatta olemme edelleen pystyneet tehostamaan toimintaamme. Jälleen luontokoulun toiminnan piirissä oli ennätysmäärä väkeä. Olemme onneksi säästyneet sairastumisilta, emmekä ole olleet mukana projekteissa tai kehittämishankkeissa, ja tämä näkyy positiivisesti kävijämäärissä. Tilastot asiakkaista on liitteenä.

Perusopetuksen johtaja Hannu Suoniemi nimesi luontokoululle uuden ohjausryhmän. Siihen kuuluu puheenjohtajana kehityspäällikkö Veli-Matti Kanerva, päivähoidon edustajana palvelupäällikkö Riitta Hannelius, ympäristönsuojelun edustajana ympäristösuunnittelija Katri Laihosalo, sihteerinä suunnittelija Marjut Heikkinen ja luontokoulun edustajina rehtori Pekka Jokela ja Niina Mykrä. Ohjausryhmä kokoontui kolme kertaa. Asialistalla olivat organisaatiomuutokseen ja strategioihin liittyvät asiat.

Luontokoulun henkilökuntaan on kuulunut vuoden aikana 3 vakinaista työntekijää ja harjoittelijoita. Niina Mykrä on opettanut koululaisryhmiä, järjestänyt ympäristöagenttikoulutuksia, kehittänyt kummikoulutoimintaa, ja miettinyt strategia-asioita. Helena Mendelin on vastannut luontokoulun päivähoitoryhmistä, ottanut vastaan myös alkuopetuksen luokkia, vastannut Avoimien ovien päivistä, hoitanut koulutuksiin ja tiedotukseen liittyviä asioita, ja huolehtinut ulkoalueiden hoidosta. Jenni Skaffari on luontokoulun kolmantena opettajana opettanut koululaisryhmiä ja jonkin verran myös päivähoidon ryhmiä, vastannut Vihreä Lippu –ohjelmasta ja hoitanut yhteydenpitoa kouluihin.

Harjoittelijat ovat olleet meille merkittävä apu vuoden aikana. Ympäristösuunnittelijaksi opiskeleva Ritva-Liisa Ilvesmäki Kestävän kehityksen koulutusohjelmasta Hämeen ammattikorkeakoulusta harjoitteli meillä 11.5.-19.6.2009. Hän mm. ompeli meille kenkien päälle laitettavat suojukset. Eräopasopiskelija Niina Rautiainen Tampereen ammattiopiston Kurun toimipisteestä harjoitteli 23.11.-11.12.2009. Hän mm. kokosi luontokoulun nettisivuille nuotioruokaohjeita, ja suunnitteli samasta aiheesta kurssin. Luonto-ohjaajaopiskelija Emmi Ahola Jämsän ammattiopistosta harjoitteli 30.11.-18.12.2009. Hän mm. suunnitteli koululaisille jouluhjelmaa. Lisäksi kaikki harjoittelijat auttoivat merkittävästi oppilaiden ohjaamisessa, opetusmateriaalien valmistamisessa ja jokapäiväisissä käytännön puuhissa.

Suuri määrä lapsia, nuoria ja heidän opettajiaan ja ohjaajiaan päiväkodeista ja peruskouluista matkusti Terälahden luontoon. Tarjolla oli yhteensä parikymmentä erilaista elämyksellistä luontokouluohjelmaa. Pääasialliset kohderyhmät olivat 4-7 -vuotiaat, 4.-luokkalaiset ja 7.-luokkalaiset. Luontokoulupäivät toimivat myös henkilökuntakoulutuksena, sillä ne antavat ryhmien omille opettajille ja ohjaajille mallia luonto- ja ympäristöasioiden käsittelyyn, ja monia ympäristökasvatuksen asioita tulee käsiteltyä myös kahdenkeskisissä keskusteluissa esimerkiksi nuotiopaikalla. Asioita, jotka näkyvät myös luontokoulun toiminnassa, ovat lasten ja nuorten määrän väheneminen Tampereella, aikaisempaa suuremmat ryhmäkoot, ja näistä johtuva koulujen rinnakkaisluokkien vähäisempi määrä. Esikouluryhmistä jotkut eivät ole voineet tulla ollenkaan luontokouluun, koska henkilökunnan määrä on ollut aiempaa pienempi. Esikouluryhmät ovat myös tulleet aiemmin kahtena pienempänä ryhmänä, mikä on luonto-opetuksessa ihanteellista, ja nyt esikouluryhmät eivät voi jakaa ryhmää, ja ryhmä on tullut kokonaisuena suurena ryhmänä. Niinpä muutamia päiviä on riittänyt myös alkeisopetuksen luokille, ja jokunen hajapäivä myös muille luokka-asteille.

Luontokoulu on toiminut jo monta vuotta Vihreä lippu-ympäristökasvatusohjelman edistäjänä. Vihreään lippua tehtiin tunnetuksi ja erilaisia koulutuksia pidettiin pitkin vuotta 2009. Tammikuussa 14.1 järjestettiin ympäristötietokeskus Moreenian tiloissa Vihreä lippu-kouluille sekä päiväkodeille kokemustenvaihtotilaisuus "Ideanyyttarit". Tilaisuus oli antoisa, ja näitä toivottiin järjestettävän uudelleen. Tilaisuudessa oli 11 osallistujaa 7 eri koulusta sekä 4 päiväkodista. Helmikuun 4. päivä luontokoulu Korentoa pyydettiin esittelemään Vihreää lippua Kaarilan koulun vuosittain järjestettävälle ympäristömessuille. Kaukajärven koulussa järjestettiin 18.9. ympäristöpäivä energiaan liittyen, ja luontokoulu oli pitämässä kahdeksasluokkalaisille työpajaa mm. energiankulutuksesta.

Luontokoulu jatkoi keväällä kummiluokkatoimintaa ympäri Tamperetta järjestettävillä luontokoulupäivillä Johanneksen sekä Tammelan nelosten kanssa. Tämän tilalla aloitettiin syyslukukaudella kummikoulutoiminta Kissanmaan, Järvensivun ja Lentävänniemen koulujen kanssa. Kummikouluille tarjotaan apua koulujen arkipäivän ympäristökasvatukseen kunkin koulun omien tarpeiden mukaan. Luontokoulu on syksyn aikana pitänyt VESO-päivän, suunnitellut koulujen omia lähiympäristöjä hyödyntäviä ohjelmia ja tehnyt niihin liittyviä materiaaleja, mm. kortteja ja nettisivuja, kartoittanut koulujen omaa luontokasvatukseen liittyvää välineistöä, ja organisoinut kouluille ympäristökasvatustempauksen. Kaikki kummitoiminnassa syntyneet materiaalit ovat myös muiden koulujen käytössä luontokoulun verkkosivuilla. Kummivuosi jatkuu edelleen, ja arviointi kummivuoden onnistumisesta tehdään keväällä.

Luontokoulu järjesti kouluille myös pari muuta Veso-koulutusta, ja osallistui parin koulun ympäristöpäivien suunnitteluun. Tämän lisäksi luontokoulu veti kaksi työpajaa syksyisillä valtakunnallisilla Ympäristökasvatuksen päivillä, jotka pidettiin Tampereen Ahlmannilla.

Ympäristöagenttikoulutus jatkui vanhan mallin mukaan: oppilaille järjestettiin koko päivän koulutuksia ja pari lyhyempää tapaamista. Oppilaat veivät koulutuksissa käsiteltyjä asioita omiin kouluihinsa, ja saivat omalta pieneltä osaltaan eteenpäin osallistuvien koulujen ympäristöasioita. Peruskoulun tavoite on opettaa lapsia ja nuoria osallistumaan ja kantamaan vastuuta yhteisistä asioista, ja myös ympäristöagenttikoulutus tukee tätä tavoitetta.

Kesäkuussa luontokoulu järjesti kaksi perinteistä "Taide ja luonto" –kesäkurssia koululaisille, ja juhannusviikolla ohjelmassa oli kolme Aikuinen - lapsi päivää. Jotkut osallistuivat kursseille jo kolmatta kertaa, joten kursseihin on oltu tyytyväisiä vuodesta toiseen. Vietimme myös perinteisesti Avoimien ovien päiviä. Keväällä 16.5. teemana oli haaveilu ja veden eliöt, ja syksyllä 26.9. sienet asiantuntijana Lasse Kosonen.

Yhteistyö Terälahden koululuokkien kanssa jatkui tiiviinä. Koko Terälahden koulukiinteistö on mukana Vihreä lippu-ohjelmassa, ja myös Kämmenniemen koulu liittyi mukaan. Tämän tiimoilta tehtiin monta lähiympäristö-teemaan liittyvää retkeä ja toimintaa Terälahdessa. Toukokuussa viikolla 20 vietimme ympäristöviikkoa. Viikko sisälsi uuden, koululaisten tekemän luontopolun avajaiset sekä hybridivoimalan vihkimisen. Voimala hankittiin Environment and Innovation-kilpailusta saaduilla rahoilla. Koululaiset olivat myös valistamassa lähikauppa-Salessa lähi- sekä luomuruuasta. Kaikille Terälahden koululaisille järjestettiin myös tavallinen luontokoulupäivä, ja Kämmenniemen viides- ja kuudesluokkalaisillekin järjestettiin maailman ympäristöongelmiin liittyvää ohjelmaa.

Yhteydenpito muiden luontokoulujen ja muiden ympäristökasvattajatahojen kanssa oli tiivistä. Luontokoulu on mukana Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmässä ja Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitossa, ja pitää muutenkin tiivistä yhteyttä muihin Suomen luontokouluihin. Verkostot ovat erittäin merkityksellisiä, jotta vähäiset resurssit saadaan käytettyä mahdollisimman tehokkaasti ympäristökasvatuksen mahdollisimman monipuoliseen edistämiseen.

Tampereella 21.12.2009

Niina Mykrä, Helena Mendelin ja Jenni Skaffari

Luontokoulun kävijät vuonna 2009

Ryhmän tyyppi	Montako luokkaa/ryhmää	Kuinka monena päivänä	Montako eri oppilasta	Montako eri oppilas-käyntiä	Aikuisia	Osallistumiskäynnit yhteensä
Koululaiset						
- 4.lk	61	60		1346	67	
- 7.lk	55	53		1043	74	
- muut luokka-asteet	47	46		906	65	
Yhteensä	163	159		3295	206	3501
Päivähoito						
- 3-5v	47			549		
- eskarit	72			969		
Yhteensä	119	119		1518	325	1843
Ympäristöagentit						
- alakoulu	1	4	37	48		
- yläkoulu	1	5	36	70		
Yhteensä	2	7	73	118		118
Kesäkurssit						
- Luonto ja taide	2	8	24	96		
- Aikuinen ja lapsi	3	3	29	29	22	
Yhteensä	5	11	53	125	22	147
Kummikoulu-, Vihreä lippuyms. koululaisryhmät (1-2h/ryhmä)	35	9		740	35	775
Koko päivän koulutukset	1	1			93	93
Lyhyemmät koulutukset	10	7			183	183
Avoimet ovet yms.	3	3		102	52	154
Yhteensä	338	309		5898	916	6814

Prosentteja kalenterivuoden 2009 aikana vierailleista ryhmistä

	Luontokoulussa käynyt oppilaita	Tampereella yhteensä oppilaita ka. -08	Luontokoulussa käynyt prosenttia
Eskarit	969	n. 1524 (1474/1575)	64%
4. lk	1346	n. 1588 (1606/1571)	84%
7. lk	1043	n. 1718 (1803/1634)	61%
Kohderyhmät yhteensä	3358	n. 4830	70%

Olemme käyttäneet Tampereen oppilasmäärissä keskiarvoja, koska oppilasmäärät kulkevat lukuvuosittain, ei kalenterivuosittain. Suluissa kevään/syksyn todelliset lukumäärät. Tulevaisuudessa luultavasti tulemme tekemään toimintakertomuksen ja tilastoimaan kävijät lukuvuosittain, ei kalenterivuosittain, koska se antaa täsmällisemmän kuvan prosenteista.